

του **Γιώργου Φουντούλη**, Μηχανικού Περιβάλλοντος,

μέλους του [#block_tee](#), υποψήφιου στις εκλογές του ΤΕΕ με τους Μαχόμενους Μηχανικούς Περιβάλλοντος (στην επιστημονική επιτροπή των Μηχανικών Περιβάλλοντος)

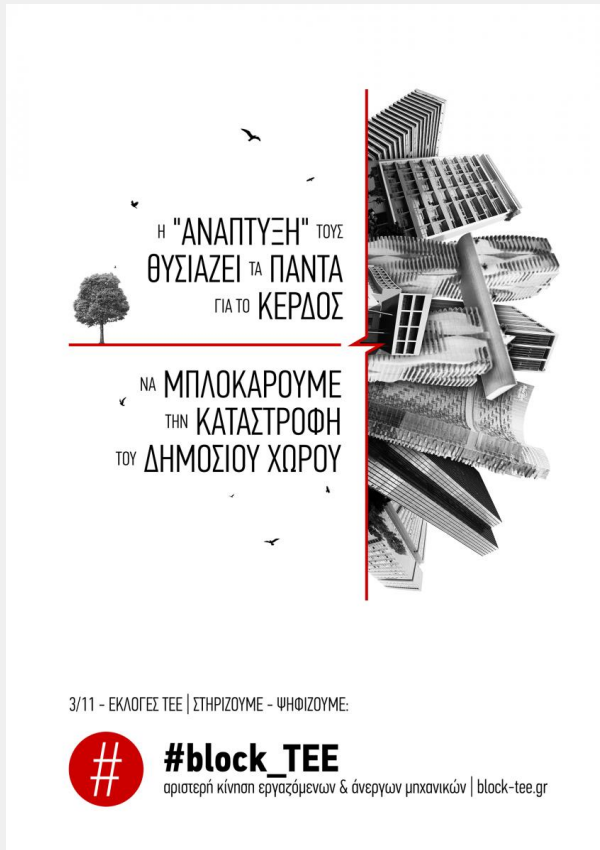
Η επίθεση στοχεύει και τους εργαζομένους και το περιβάλλον

Στο πρόσφατο πολυνομοσχέδιο Μητσοτάκη το βάρος των αντιδραστικών διατάξεων πέφτει στους εργαζομένους: υπονομεύει τις συλλογικές συμβάσεις και την οργάνωση στα σωματεία, μάχεται ενάντια στο δικαίωμα στην απεργία, ενισχύει την ελαστική απασχόληση, ουσιαστικά καταργεί διαιτησία. Επιβάλλει συνολικά ένα καθεστώς εξαίρεσης εργατικών δικαιωμάτων σύμφωνα με ανάγκες του κεφαλαίου και της ανάπτυξης. Καθόλου όμως δεν λείπουν από το νομοσχέδιο οι διατάξεις που με τον ίδιο επιθετικό τρόπο στοχεύουν στην κατάργηση δικαιωμάτων γύρω από τα ζητήματα του περιβάλλοντος και τις πολεοδομικές-χωροταξικές διατάξεις. Και ίσως αυτή η πλευρά να έχει αναδειχθεί λιγότερο. Μάλιστα αυτό ισχύει, παρά το γεγονός ότι σήμερα πιο έντονα, τα κοινωνικοπολιτικά προγράμματα διαπλέκονται και ως κάποιο σημείο είναι αξεδιάλυτα από τα περιβαλλοντικά-οικολογικά προγράμματα.

Από την “δίκαιη” στην “πραγματική” ανάπτυξη

Το γεγονός αυτό δεν παραβλέπεται από τον κόσμο του κεφαλαίου. Πόσο μάλλον που ήδη έχει βρει αντιδράσεις στα σχέδια του από το κίνημα με κέντρο τα περιβαλλοντικά ζητήματα. Η επίλυση των θεμάτων αυτών αποτελεί βασική πλευρά της λογικής του νέου νόμου. Στα πλαίσια αξιοποιείται και εμβαθύνεται η αντιδραστική κληρονομιά της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ ως προς τις αναπτυξιακές πρωτοβουλίες ώστε από την “δίκαιη ανάπτυξη” Τσίπρα τώρα να φτάνουμε στην “πραγματική ανάπτυξη” Μητσοτάκη. Η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ έχει ήδη νομοθετήσει με στόχο μια αναπτυξιακή μνημονιακή λογική προσφέροντας ευκαιρίες στο κεφάλαιο (Ν. 4399/2016, Ν.4608/2019) και τώρα γίνεται το “βήμα παραπέρα”. Αποτέλεσμα είναι αφενός να “τακτοποιούν” θέματα, αφετέρου να πετυχαίνουν ευνοϊκότερους όρους για τους μελλοντικούς επενδυτές.

Ο νόμος “Επενδύω στην Ελλάδα”

Έτσι με τον πρόσφατο νόμο (άρθρο 3) πετυχαίνουν να χαρακτηρίσουν ως “στρατηγικές επενδύσεις” (που σημαίνει προνομιακό καθεστώς αυτών ως προς τη φορολογία, την αδειοδότηση και λειτουργία και τα εργατικά δικαιώματα) την άντληση αργού πετρελαίου και φυσικού αερίου, την εξόρυξη άνθρακα, λιγνίτη και χάλυβα δείχνοντας το δρόμο των επόμενων “μεγάλων” εξορυκτικών έργων που ακολουθούν. Ακόμα εισάγονται διατάξεις (άρθρο 15) για την διευκόλυνση ως προς τους περιβαλλοντικούς όρους όταν πρόκειται για έργο ιδιαίτερης σημασίας (κατηγορία Α1) με την έκδοση της Απόφασης Περιβαλλοντικών Όρων από τον ίδιο τον Υπουργό, πολεοδομικές-χωροταξικές διατάξεις απαλλαγής όταν εγκαθίσταται μια επιχείρηση σε βιομηχανικό πάρκο αλλά και δυνατότητα χωροθέτησης επιχείρησης μεσαίας όχλησης στο νομό Αττικής με πρόσχημα την αποβιομηχάνιση των προηγούμενων ετών και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα του Νομού Αττικής(;). Τέλος σημαντικές προσθήκες αποτελούν ο ενιαίος ψηφιακός χάρτης και το Μητρώο Υποδομών (βλ παρακάτω). Με λίγα λόγια προκρίνεται η fast-track λογική των έργων, με λιγότερους περιορισμούς περιβαλλοντικούς-χωροταξικούς περιορισμούς, ανύπαρκτα διακαιώματα για τους εργαζομένους και υψηλά κέρδη για τους επενδυτές. Ο νόμος φαίνεται να στέλνει ένα σαφές μήνυμα με πολλούς αποδέκτες που λέει: Στη νέα αυτή φάση και προκειμένου το κεφάλαιο γρήγορα να επανέλθει σε υψηλά κέρδη, ολοκληρωτικά να κυριαρχήσουμε πάνω στον πλούτο που λέγεται εργαζόμενοι και φύση.

Και το ΤΕΕ τι ρόλο έχει παίζει;

Το ΤΕΕ εδώ και χρόνια κάνει “καλή” δουλειά υπερασπίζοντας όλα τα μεγάλα σχέδια του ελληνικού κεφαλαίου. Αφού υποστήριξε στην επικείμενη Συνταγματική αναθεώρηση την εισαγωγή διάταξης για την προστασία της ιδιωτικής επιχειρηματικότητας και της βιώσιμης ανάπτυξης, αφού έγινε σύμβουλος του κράτους για την επένδυση στο ελληνικό, αφού στήριξε τις επενδύσεις στις Σκουριές, τώρα στην ουσία έγραψε μαζί με την κυβέρνηση και τον ΣΕΒ τον νέο αναπτυξιακό νόμο. Ο ψηφιακός χάρτης με τις “θεσμικές γραμμές” (δασικές περιοχές, αρχαιολογικοί χώροι, αιγιαλών, σχέδια πόλης, χρήσεις γης, προστατευόμενες περιοχές natura) που θεσπίζει το νομοσχέδιο, το μητρώο Υποδομών είναι προτάσεις που είχε ήδη κάνει το ΤΕΕ προς την κατεύθυνση της διευκόλυνσης, της συγκέντρωσης και της περαιτέρω ιδιωτικοποίησης των έργων και των υποδομών. Εδώ η όποια λογική συνδιαμόρφωσης και επηρεασμού του ΤΕΕ είναι αστεία ή αφελής αν δεν είναι επικίνδυνη.

Η ιδιωτικοποίηση γύρω από τις περιβαλλοντικές υποδομές και τα έργα

Ο νέος αναπτυξιακός νόμος ενισχύει την τάση κάθε υποδομή και περιβαλλοντικό έργο να είναι στα χέρια των μεγάλων ελληνικών ή και ξένων ομίλων. Σε αυτό αποσκοπεί το μητρώο Υποδομών και όχι στην καλύτερη λειτουργία και συντήρησή. Αυτό που ίσως ήταν ένα αρχείο που κάθε ιδιώτης ανταγωνιστής θα είχε για τον αντίπαλό του τώρα θα το κάνει το κράτος σαν αγγελία παραχώρησης και ιδιωτικοποίησης των υποδομών του. Έτσι θα αναδειχθούν τα “κενά” και οι ευκαιρίες που το κεφάλαιο αγνοεί αλλά θα επιταχυνθούν οι επενδύσεις στους τομείς όπου κρίνεται πως υπάρχει καθυστέρηση. Με αυτή τη λογική με τα άρθρα 157 και 179 εκχωρείται το δικαίωμα στους ιδιώτες να δραστηριοποιούνται στις υπηρεσίες των δήμων όπως η καθαριότητα, το πράσινο και ο ηλεκτροφωτισμός στην κατεύθυνση της κατάργησης των Δημόσιων Τεχνικών Υπηρεσιών των Δήμων. Όπως έλεγε ένας παλιός εργαζόμενος περιγράφοντας γλαφυρά την ένταση της ιδιωτικοποίησης “όταν ξυπνάς το πρωί και ανοίγεις το φως ένας μεγάλος εργολάβος πληρώνεται. Το ίδιο όταν ανοίξεις τη βρύση, τραβήξεις το καζανάκι και κατεβάσεις τα σκουπίδια. Το ίδιο και στον αυτοκινητόδρομο που θα βγεις για να πας στη δουλειά σου”. Το μόνο που δεν γνωρίζει πολλές φορές ο εργαζόμενος είναι εάν ο ίδιος θα πληρωθεί.

Οι ανάγκες του κινήματος ενάντια στην “ανάπτυξή τους”

Στα πλαίσια αυτά θα έλεγε κανείς ότι σήμερα η παρέμβαση στο ζήτημα του περιβάλλοντος από την πλευρά του κινήματος και των μαχόμενων μηχανικών, απηχεί μια γενικευμένη ανάγκη της κοινωνίας: είναι τα κινήματα υπεράσπισης του περιβάλλοντος και της φύσης, ο αναπτυξιακός νόμος Μητσotάκη, η οξυμένη διάσταση του “πράσινου” ζητήματος, τα επόμενα μεγάλα έργα, το θέμα της ενέργειας και οι πόλεμοι γύρω από τους ενεργειακούς πόρους που υπογραμμίζουν αυτή την ανάγκη. Είναι αυτός ο “μικρός” πόλεμος γύρω από ένα πάρκο, μια ανάσα, μια εκδρομή που εξελίσσεται καθημερινά και μας καλεί να διαλέξουμε τρόπο ζωής, στάση και δράση.

Πράγματι αν (ακόμα) και κάποια χρόνια πριν υπήρχε απροθυμία στην συνειδητοποίηση του μεγέθους των συνεπειών της ανάπτυξης στο περιβάλλον, σήμερα το βέλος μοιάζει να έχει αντιστραφεί. Χιλιάδες άνθρωποι στον κόσμο και στη χώρα μας διαδηλώνουν με ορμή, αρνούνται την πραγματικότητα της μολυσμένης-τοξικής πόλης που τους έχει αποξενωμένους και εξουθενωμένους, και από διαφορετικούς δρόμους και τρόπους προσεγγίζουν την ανάγκη να ζουν διαφορετικά σε μια υγιή σχέση με τη φύση. Περισσότεροι άνθρωποι πιστεύουν ότι όχι μόνο δεν πρέπει να πανηγυρίζουμε για τις νίκες πάνω στη φύση, αλλά αντίθετα ότι για κάθε τέτοια νίκη πρέπει να περιμένουμε και το αντίτιμο. Η αλήθεια της ανθρωπογενούς οξυμένης περιβαλλοντικής αλλοίωσης και κρίσης σήμερα προβάλλει πιο εδραιωμένη αλλά αναδεικνύει την ανάγκη ενός συνολικού κοινωνικού, πολιτικού και περιβαλλοντικού προγράμματος. Όσο αυτό δεν προβάλλεται, δεν απειλεί τα άμεσα σχέδια του κεφαλαίου και δεν αναπτύσσεται ενάντια στην εξουσία του κεφαλαίου τόσο αυτό θα σηκώνει το γάντι για να καταφέρει χτυπήματα στην “αδύναμη πλευρά” μας. Πχ θα διαβάλλει το κίνημα των “κίτρινων γιλέκων” ως ένα παρωχημένο κίνημα ενάντια στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (αφού η αύξηση των καυσίμων στη Γαλλία εφαρμόστηκε ως “πράσινος φόρος”), ή θα κοροϊδεύει τα κινήματα ενάντια στις επενδύσεις αιολικών πάρκων ως “κινήματα του λιγνίτη”.

Τι αρνούμαστε και γιατί παλεύουμε;

Μπορούμε εμείς να δράσουμε διαφορετικά, να μιλήσουμε σήμερα για ένα άλλο τρόπο να δουλεύουμε και να ζούμε, να φτιάξουμε σήμερα τεχνικά έργα με άλλο προσανατολισμό; Λέμε θαρρετά και καθαρά ότι δεν μπορούμε να βουλευτούμε σε αυτόν τον κόσμο, ότι ο καπιταλιστικός τρόπος παραγωγής είναι σημείο προς σημείο αντίθετος με τη φύση και τον άνθρωπο καθώς, ότι η περιβαλλοντική υποβάθμιση και κρίση πλήττει με διαφορετικό τρόπο τους πλούσιους από τους φτωχούς. Η δράση του κινήματος “ενάντια στην ανάπτυξη τους” είναι αυτή που αφήνει το σημάδι της από την πλευρά της υπεράσπισης της φύσης ακόμα και στο πλέον μικρό κομμάτι ενός τεχνικού έργου, κατά αντίστοιχο τρόπο που η δράση και η ζωή ενός σωματίου στο εργοτάξιο περιφρουρούν την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων κατά την εκτέλεση

ενός έργου. Πολύ περισσότερο όμως δρόμο πρέπει να διανύσουμε για τόσο για να μετασχηματίσουμε ή και να αρνηθούμε τον υπάρχουσα κληρονομιά των τεχνικών έργων (πχ τα Καζίνο) και να περιγράψουμε τις τεχνικές υποδομές και την τεχνολογία γύρω από αυτές που αντιστοιχεί σε μια απελευθερωμένη κοινωνία από τα δεσμά του κεφαλαίου, του κέρδους και του χρήματος. Υπερασπιζόμαστε την αντίσταση στην λογική του “παραγωγισμού” προς όφελος των παραγωγικών δυνάμεων της χώρας που δυσκολεύει δυνάμεις τις αριστεράς να διατυπώσουν καθαρό πρόταγμα άρνησης και εναντίωσης στα φαραωνικά έργα (ας δούμε την αφωνία της ΕΣΑΚ και της Πανεπιστημονικής απέναντι στο ερώτημα του να γίνουν σήμερα ή όχι οι εξορύξεις στο Αιγαίο).

Εμείς λέμε πως μπορούμε να εξασφαλίσουμε σήμερα ενεργειακή επάρκεια και συνάμα αξιοβίωτη ζωή σε αρμονία με τη φύση. Πως είμαστε περισσότερο με την κατάλληλη τεχνολογία που είναι σε αντιστοιχία με τις κοινωνικές σχέσεις που θέλουμε να έχουμε στην κοινωνία που θέλουμε να ζήσουμε. (Πχ απορρίπτουμε την πυρηνική τεχνολογία σαν λύση για τη χώρα μας, για μια σειρά τεχνικών λόγων αλλά και διότι η διαχείριση της πυρηνικής ενέργειας πρέπει από τη φύση της να είναι συγκεντρωτική και όχι συμμετοχική-δημοκρατική όπως οραματιζόμαστε). Δηλώνουμε πως η πάλη για τα ζητήματα του περιβάλλοντος δεν αποτελούν υπεκφυγή απέναντι στο κεντρικό κοινωνικό ζήτημα, αλλά αναγκαιότητα για ένα συνολικό σχέδιο ανατροπής. Πιστεύουμε πως η πάλη για τα ζητήματα του περιβάλλοντος δεν συνοψίζει την αποδοχή της υπέρτερης ισχύς του καπιταλισμού, αλλά αντίθετα ισχυροποιεί τη δική μας θέση για ένα καλύτερο κόσμο όπου θα έχουμε καλύτερη σχέση με τη φύση.

Στο κάτω κάτω μπορούμε να καταλάβουμε τι είμαστε και ποιοι είμαστε μόνο με την μεταμόρφωση του κόσμου γύρω μας.